

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 1974-1975

6 JUNI 1975

BEGROTING
van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap
voor het begrotingsjaar 1975

SECTOR NEDERLANDSE CULTUUR

Artikelen die tot de bevoegdheid van de Commissie voor radio en T. V. behoren
(Instituten van de Belgische Radio en Televisie)

VERSLAG
namens de Commissie voor radio en TV
door de heer Joseph DAEMS
aan de Commissie voor de begroting uitgebracht

Samenstelling van de Commissie :

Vaste leden : de heren.:

A. Bourgeois, W. Claeys, P. de De Keersmaeker, P. De Vlies,
R. Gijs, J. Keuleers, J. Lenssens, H. Leynen, Mevrouw C. Smitt,
de heren F. Vanderborght.

W. Calewaert, W. Geldolf, J. Ramaekers, G. Temmerman, J. Van
Eynde.

E. De Facq, W. Jorissen, H. Schiltz, L. Vansteenkiste.
F. Colla, F. Grootjans, Joseph Daems, H. Lahaye.

Plaatsvervangers :

Mevrouw P. D'Hondt-Van Opdenbosch, de heren J. Gerits,
L. Nauwelaerts, F. Swaelen, M. Vandewiele.

Mevrouw J. Nauwelaerts-Thues, de heren J. Vanden Eynden, J. Van
Etewyck.

J. Valkeniers, R. Vandezande.

J. Pedé, G. Sprockeels.

Zie :

4-1 (1974-1975) :

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Amendementen.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft de begrotingsartikelen die tot haar bevoegdheid behoren onderzocht op 15 mei en op 3 juni 1975.

De Minister van Nederlandse Cultuur heeft een inleidende uiteenzetting gehouden, die hierna wordt samengevat.

De toestand van de Belgische Omroep moet worden gezien tegen de achtergrond van een algemene mutatie van de omroep in West-Europa.

In Frankrijk is sedert 1 januari jl. een nieuw ingewikkeld omroepstatuut van kracht geworden.

In Italië wordt de laatste hand gelegd aan de toepassing van een nieuw omroepbestel.

In Oostenrijk is in het begin van dit jaar een nieuwe omroepwet van kracht geworden.

In Groot-Brittannië wordt tegen 1976 een nieuw omroepstatuut voorbereid.

Uiteraard is in Griekenland en Portugal dit jaar een grondige vernieuwing van de omroep tot stand gekomen.

Ook in België is een algemene bekommerning voorhanden om het omroepstatuut van 1960, reeds aangepast in 1973, aan 's lands grondwettelijke instellingen en aan de technische ontwikkeling aan te passen.

De Minister geeft dan een bondig overzicht van de stand van zaken in verband met het nieuwe omroepstatuut.

Eerst en vooral herinnert zij eraan dat in de regeringsverklaring werd beloofd dat de regering werk zou maken van een nieuw omroepstatuut.

De regeringsverklaring behelst dan ook o.m. de volgende expliciet ingeschreven punten :

1. Het is de bedoeling het gemeenschappelijk instituut (wet van 1960), met andere woorden de gemeenschappelijke technische, administratieve en financiële aangelegenheden, op te heffen en de bevoegdheid over deze aangelegenheden over te dragen aan de twee nieuwe instellingen.

2. Het is eveneens de bedoeling de twee omroepstatuten bij decreet een nieuwe juridische basis te geven.

Deze wijziging is een vrij ingewikkelde operatie. In de eerste plaats moet de wet in die zin worden gewijzigd dat de gemeenschappelijke bevoegdheden worden overgedragen aan de twee omroepstatuten. Het advies van de Raad van State moet worden ingewonnen. Dit advies dat zoals gebruikelijk zeer degelijk is, vergde een grondig onderzoek zodanig dat het pas sinds een tweetal dagen ter beschikking van de regering is. Belangrijke constitutionele aspecten zoals de bevoegdheid van Parlement en Cultuuraad, de handelspubliciteit en de regeringsmededelingen, komen hier naar voren.

De regering zal dan ook spoedig haar standpunt bepalen. De voorbereiding en de goedkeuring van deze wet gaan dan ook vooraf aan de bespreking van het ontwerp van decreet. De wetgever moet bijgevolg eerst over het gemeenschappelijk instituut oordelen. Rekening houdend met de huidige gegevens en het advies van de Raad van State schijnt een spoedige behandeling volgens de Minister niet uitgesloten. Misschien nog voor het reces of normaliter zeer kort daarna zou dit ontwerp van

decreet, dat nu door de regering reeds wordt voorbereid, in de Cultuurraad kunnen worden behandeld.

De Minister deelt ten slotte nog mede dat men volgens het advies van de Raad van State genoodzaakt zal zijn bepaalde zaken in het ontwerp van decreet en niet in het ontwerp van wet te vermelden.

In afwachting van een nieuwe omroepwet wordt er binnen de BRT door de beheersorganen gestreefd naar een zo groot mogelijke rationalisatie, inzonderheid door een nauwe samenwerking tussen radio en televisie op gebied van informatieve en instructieve omroep.

Verder kregen de drie radionetten ieder een eigen directeur. Bij de televisie werden de diensten gerationaliseerd en in twee directies ondergebracht, de ene voor alle « fictie-programma's » (toneel, muziek, ontspanning), de tweede voor « niet-fictie-programma's » (wetenschappelijke en culturele informatie, vrijetijdsbesteding, jeugd-programma's).

Inmiddels is België het enige land in West-Europa waar de kabeltelevisie de jongste vijf jaar zulke grote vlucht heeft genomen. Alle buurlanden huldigen op tv-gebied een protectionistisch beleid. In ons land kunnen acht tot veertien programma's worden ontvangen. Deze wilde groei zal tal van problemen stellen op gebied van auteursrechten, rechten van uitvoerende kunstenaars, uitzending van bioskoopfilms en van sportreportages, en last but not least, van etherreclame.

Dank zij de kabeltelevisie bestaat de mogelijkheid om ook met lokale televisie van wal te steken. Experimenten zijn in een paar landen begonnen. Een afwachtende houding lijkt geboden, ten einde na te gaan hoelang plaatselijk initiatief blijvende belangstelling kan wekken.

De door de BRT ingediende begroting verwacht een verhoging van de overheidstoelage met 20,5 %, wat een lichte toeneming van de normale bedrijvigheid mogelijk maakt. Laten wij niet vergeten dat het grootste gedeelte van de overheidstoelage bestemd is voor het Instituut van de Gemeenschappelijke Diensten, dat steeds onder de bevoegdheid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat valt.

In dit verband moet gewezen worden op de aanzienlijke verbetering van de infrastructuur van de omroep.

Te Waver werden twee nieuwe kortegolfzenders (2.50 kW) in gebruik genomen, waardoor beide nationale radio-programma's op behoorlijke wijze in Midden-Afrika kunnen ontvangen worden.

Tegen het einde van het jaar zal te Wolvertem een nieuwe versterkte middengolfzender voor de programma's van BRT-1 in gebruik worden genomen, waardoor de ontvangst van deze programma's aanzienlijk zal worden verbeterd, inzonderheid aan de kust.

Op de internationale golflengteconferentie die in oktober opnieuw te Genève bijeenkomt, zullen Nederland en België een bijzondere inspanning doen om een lange golflengte toegewezen te krijgen die het mogelijk zou maken Nederlandstalige programma's voor heel West-Europa uit te zenden.

De nieuwe radiostudio van de Gewestelijke Omroep Oost-Vlaanderen nadert zijn voltooiing en zal dit jaar in gebruik worden genomen.

Te Kortrijk is de ruwbouw van de Gewestelijke Omroep West-Vlaanderen voltooid.

Te Antwerpen is de ruwbouw aangevat van de nieuwe studio voor Omroep Antwerpen, zulks in nauw overleg met het Koninklijk Conservatorium.

Tegen het einde van dit jaar zal de radionieuwsdienst van het Flageyplein naar het Omroepcentrum op de Reyerslaan kunnen worden overgebracht, wat de integratie van de informatiediensten stellig ten goede zal komen. Begin 1976 zullen de overige radiodiensten woord eveneens naar het Omroepcentrum worden overgebracht.

Inmiddels is in het bouwprogramma van het Omroepcentrum een aanvang gemaakt met fase B die tegen einde 1977 een volledige ontruiming van het Flageyplein — met uitzondering van de muziekstudio's — mogelijk moet maken.

Wat de herstructurering van de omroep betreft moet inzonderheid gewezen worden op de bestuursdirectie « Instructieve Omroep » : naast de schooluitzendingen bevat zij de « volwassenenvorming » en de « gastprogramma's », twee sectoren die in de komende jaren geleidelijk zullen worden uitgebreid.

Overigens zal in de komende jaren verder worden gestreefd naar een zo nauw mogelijke samenwerking tussen radio en televisie, ten einde zoals het in een klein land (of liever de helft van een klein land) behoort, een maximum aan rationalisatie te bewerken.

Vele opmerkingen en bedenkingen werden gemaakt en vragen gesteld.

Een lid vraagt naar de financiële implicaties van de splitsing van de gemeenschappelijke diensten.

De Minister antwoordt dat deze materie tot de bevoegdheid van het Nationaal Parlement behoort.

Een lid neemt het woord om de toelating te geven opdat deze informatie zou kunnen worden verstrekt.

Een ander lid verzoekt om een duidelijk inzicht in het financieel beleid van de BRT. Hij meent dat het jaarverslag immers geen financiële doorlichting toelaat.

Op verzoek van de Minister geeft de betrokken ambtenaar van de BRT dan de technische uitleg waaruit blijkt dat er vanaf 1976 een verandering van de normen zou moeten plaatsgrijpen opdat ook over de VHF-zenders in kleuren zou kunnen worden uitgezonden. Uit een studie is nochtans gebleken, aldus deze ambtenaar, dat het opportuun zou zijn deze operatie naar het voorjaar 1977 te verschuiven. De bestelling zou evenwel dit jaar nog moeten gebeuren, daar de leveringstermijn 18 maanden bedraagt.

Daar de BRT hiervoor over de nodige kredieten zal moeten beschikken, zal zij verplicht zijn eerlang het Parlement om die bijkomende toelating en de staatswaarborg te verzoeken. Het is de bedoeling dat dit zou gebeuren in het kader van een 5-jareninvestering.

Een lid vraagt hoever het staat met het ontwerp van decreet houdende het statuut van de BRT.

De Minister antwoordt dat de tekst van het ontwerp vermoedelijk in de kabinetsraad van vrijdag 6 juni 1975 onderzocht zal worden en daarna onmiddellijk aan het Secretariaat van de Cultuurraad zal worden overgezonden.

Een lid merkt op dat het voorliggend begrotingsdocument geen gegevens bevat betreffende de procentuele stijging en/of vermindering van de verschillende begrotingsposten zodat een zinvolle vergelijking van de begrotingen 1974 en 1975 uiterst moeilijk is.

Hij wenst tevens te vernemen waarom het aanvankelijk budget van 4 miljoen frank uitgetrokken voor de verfilming van het boek « Joachim Stiller » thans reeds opgelopen is tot een bedrag van 14 miljoen frank.

Tenslotte stelt hij vast dat de stijging van de totale begroting van de Radio zoveel meer bedraagt dan deze van de televisie, en wenst hieromtrent enige verduidelijking.

De betrokken ambtenaar van de BRT antwoordt dat in de volgende begroting de procentuele stijging van de belangrijkste posten kan worden vermeld.

De stijging van het budget van de verfilming van « Joachim Stiller » resulteert uit een onderschatting van de totale kostenraming.

De uiteindelijke kostprijs kan nog niet worden berekend vermits de montage nog niet beëindigd is. Bovendien moet ook nog rekening worden gehouden met het feit dat de verfilming gebeurt in co-productie met de Nederlandse televisie, die een gedeelte van de produktiekosten voor haar rekening zal nemen.

De grotere stijging van de begroting van de radio is vooral het gevolg van de stijgende personeelskosten, waarbij rekening moet worden gehouden met het feit dat de radio over een omvangrijker vaste formatie beschikt, terwijl de televisie meer een beroep doet op losse medewerkers.

Een lid stelt vast dat voor een groot aantal posten dezelfde kredieten voorkomen in de begrotingen 1974 en 1975.

Hierop wordt geantwoord dat ingevolge de begrotingstechniek een aantal kredieten van het begrotingsjaar 1974 als basisbedragen overgenomen worden in de begroting 1975. Deze basisbedragen kunnen vervolgens worden aangepast voor zover bepaalde kredietwijzigingen noodzakelijk blijken.

Een andere vraag betreft de enorme stijging van de kredieten voor meubelen en rekvisieten voor studio's.

Deze stijging blijkt het gevolg te zijn van de aankoop van nieuwe meubelen en rekvisieten die voordien meestal gehuurd werden.

Een lid stelt de vraag of het algemeen totaal krediet 1974 in feite het op de dotatie ingeschreven krediet is ofwel het algemeen totaal van de rekeningen weergeeft.

Het blijkt dat het hier wel degelijk het op de dotatie ingeschreven krediet betreft. Ten opzichte van de eindrekening is er een boekhoudkundig deficit van 25 miljoen frank.

Hierbij dient evenwel rekening te worden gehouden met 60 miljoen frank bijkredieten zodat in werkelijkheid de begroting 1974 afgesloten werd met een boni van ongeveer 35 miljoen frank.

Hetzelfde lid vraagt een toelichting bij de kredieten ingeschreven op de post pers en publikaties.

Hierop wordt geantwoord dat het grootste gedeelte van deze kredieten wordt aangewend voor publikaties die verband houden met schooltelevisie. Deze uitgaven worden trouwens gedeeltelijk gerecupereerd en als inkomsten ingeschreven op de niet-limitatieve kredieten.

Op de vraag naar het globaal bedrag van de inkomsten buiten de dotatie wordt medegedeeld dat dit 24 miljoen frank bedraagt.

Een lid wijst erop dat in de begroting 1975 ongeveer dezelfde bedragen geboekt staan voor de televisieuitzending « Terloops » en de schooluitzendingen. Dit betekent dat de kostprijs van een enkel programma zoveel bedraagt als een jaar schooltelevisie.

Van BRT-zijde wordt ter zake verduidelijkt dat de uitzendingen voor schooltelevisie gerealiseerd worden met eigen kaderpersoneel, terwijl voor het programma « Terloops » veelal een beroep wordt gedaan op losse medewerkers en bovendien gaat dit programma vaak gepaard met reizen naar het buitenland.

Hetzelfde lid stelt vast dat de toelagen van de BRT bestemd voor het Festival van Vlaanderen nogal sterk va-

riëren van provincie tot provincie. Hij wenst te vernemen op welke basis de verdeling van de globale toelage over de verschillende provincies berekend wordt.

In dit verband wijst een ander lid op de moeilijkheden die gerezen zijn in verband met de organisatie van het Festival van Vlaanderen. Naar aanleiding hiervan werd een vergadering belegd waarop de Minister van Nederlandse Cultuur, een afgevaardigde van de BRT en vertegenwoordigers van de vzw Festival van Vlaanderen aanwezig waren. De beslissingen van deze vergadering werden niet bijgetreden door de BRT-afgevaardigde.

Het resultaat hiervan was dat overgegaan werd tot de oprichting van een scheurfestival. Hoe staat de BRT tegenover deze ongezonde situatie ?

De Minister wijst erop dat het Festival van Vlaanderen in feite een autonome vzw is die functioneert als koepelorgaan van de op hun beurt autonome stedelijke vzw's.

Er zijn inderdaad problemen van materiële en persoonlijke aard gerezen in het kader van het Festival van Vlaanderen. De Minister is desbetreffend van plan alle vzw's uit te nodigen tot een algemeen overleg.

Een ander lid stelt vast dat de kredieten bestemd voor decorbouw ettelijke miljoenen bedragen. Is dit verantwoord, vermits in het nieuwe gebouw van de BRT een volledig uitgerust atelier voor decorbouw voorzien is.

Hij wenst eveneens te vernemen of de studio's waarover de BRT beschikt wel regelmatig gebruikt worden.

Het zou tevens interessant zijn te vernemen welke regeling er getroffen is in verband met de medewerking van TV-personeelsleden aan dag- en weekbladen.

In verband met de uitgaven voor decorbouw wordt gezegd dat deze in totaal 20 miljoen frank bedragen, hetgeen relatief weinig is in vergelijking met Nederland.

In het BRT-atelier werden thans reeds de kleine en middelgrote decors gebouwd zodat enkel nog voor de grote decors een beroep wordt gedaan op particuliere instellingen. Er wordt niettemin naar gestreefd om mettertijd alle decors zelf te bouwen.

Inzake bezetting van de studio's kan worden bevestigd dat deze aan een maximale exploitatie toe zijn. Op de vraag betreffende de cumul wordt medegedeeld dat ter zake de toestemming van de Raad van Beheer nodig is en dat in ieder geval deze bijkomende prestaties beperkt blijven tot 2 halve dagen per week. Momenteel wordt een volledige lijst opgesteld van de cumulaties van de personeelsleden.

Inzake de medewerking van personeelsleden aan dag- en weekbladen beschikt de directeur-generaal over geen inlichtingen.

Wel is het zo dat de omroepers en omroepsters per prestatie vergoed worden door de BRT en dus niet gebonden zijn door de statutaire beschikkingen.

Voor het vast personeel geldt het statutair verbod op enigerlei wijze hun medewerking te verlenen aan handelsactiviteiten.

Een lid beklemtoont dat verleden jaar reeds preciese vragen werden gesteld in verband met de al dan niet verdoken relaties die bepaalde TV-personeelsleden onderhouden met bepaalde weekbladen die hierdoor uiteraard ten eerste bevoordeeld worden.

Hij vraagt met aandrang geïnformeerd te worden over de politiek die ter zake door de BRT wordt gevoerd.

Hierbij aansluitend wijst een ander lid erop dat reeds herhaalde malen kon worden vastgesteld dat bepaalde uitgeverijen winstgevende zaken doen met het op het gepaste ogenblik op de markt brengen van boeken of andere

drukwerken die nauw aansluiten bij een of ander televisieprogramma.

De directeur-generaal kan desbetreffende geen onmiddellijke inlichtingen verstrekken. Hij zal evenwel niet nalaten deze problemen aan de Raad van Beheer voor te leggen.

Ten einde de commissieleden toe te laten de begroting zinvol te onderzoeken en te bespreken, worden de volgende voorstellen geformuleerd :

- het jaarverslag van de BRT moet tijdig aan de commissieleden worden overgezonden derwijze dat een debat gehouden kan worden over de verschillende beleidsopties;
- een lijst van de vzw's die aanleunen bij de BRT dient bij het begrotingsdocument gevoegd;
- een vergelijkende tabel betreffende de uitgetrokken en werkelijk uitgegeven kredieten op grond van de rekeningen van een afgesloten begrotingsjaar zou eveneens bij het begrotingsdocument kunnen worden gevoegd ten einde een appreciatie van het gevoerde beleid mogelijk te maken.

De directeur-generaal van de BRT bevestigde met deze voorstellen in de toekomst rekening te zullen houden.

De Verslaggever,

Jos DAEMS

De Voorzitter,

J. VAN EYNDE
